

Monumentnummer*: 521228

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82655/145

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Tilburg		Tilburg		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
IJzerstraat	3			5038 BN	Tilburg		
IJzerstraat	5 A	A		5038 BN	Tilburg		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Tilburg	M				7868		

*Omschrijving***

Inleiding

Voormalig PAKHUIS annex MAGAZIJN en KANTOOR uit 1915-19 in Eclectische stijl, gebouwd naar ontwerp van de architectencombinatie Jan van Teeffelen (Rotterdam) en P. de Nijs Czn. (Bergen op Zoom) voor de koopman P.H.F. Smits. In 1917 verhuist Smits naar Koningshoeven 66 gebouwd voor hem door dezelfde architect. De handelsnaam van de firma is "Piet Smits en co. N.V." Smits, die hofleverancier was van stoffen en lakens, had ook een vestiging in Brussel.

Het pakhuis bevindt zich in de IJzerstraat. Het is in drie fasen gebouwd. De noordelijke vleugel is het oudst. Het staat op een rechthoekig perceel met de voor- of oostgevel en zijgevels op de perceelsgrens. De achtergevel wordt door een gang gescheiden van de belendende percelen. In 1910 woont Smits in de achterliggende Willem II straat op no. 34. Pas na aankoop van de naastliggende panden de no's 36-42, in die straat, kon de gehele bouw gerealiseerd worden.

Omschrijving.

Het pakhuis heeft een rechthoekige plattegrond en omvat drie bouwlagen gedekt door een plat dak. De voorgevel, die totaal twintig traveeën breed is, heeft een indeling in drieën aangegeven door pilasters. De middenvleugel bestaat uit twee maal vier traveeën met in

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het midden een brede muurdam. Beide vier traveeën worden aan de boven- en onderkant respectievelijk gekoppeld door de doorlopende lekdorpels en lateien van de vensters en gescheiden door de drie smalle muurdammen. Op de begane grond bevat de ene helft van de gevel een ingang deur met een glaspaneel en drie kleine vensters. De andere helft bevat dubbele magazijn deuren met boven drie glas- en onder drie deurpanelen. De deuren worden geflankeerd door een klein venster. In de muurdam, naast de deur, bevindt zich een hardstenen gedenksteen met het opschrift: "Joseph A. Smits 12-4-1917". De tweede en derde bouwlaag heeft vensters met naar binnen draaiende onder- en bovenramen gescheiden door een kalf. De vensters van de tweede bouwlaag zijn bovendien voorzien van een vierruits roedenverdeling. De linkerzijvleugel is onderkelderd en bevat een overbouwde poort naar de achterliggende woonhuizen van de Willem II straat. De gevel is twee maal drie traveeën breed met in het midden een brede muurdam. De vensters komen overeen met die van de middenvleugel. Op de begane grond hebben ze echter ook naar binnendraaiende onder- en bovenramen gescheiden door een kalf. Het bovenlicht heeft hier een tweeruits verdeling met een verticale roede. Onder deze vensters bevinden zich vijf kelderlichten. De poort bestaat uit een eenvoudige houten gesloten deur. De eerste en de tweede bouwlaag van de rechterzijvleugel bestaan uit drie traveeën. De derde bouwlaag uit twee maal drie traveeën, met in het midden een brede muurdam, zoals in de andere vleugels. De linker travee, op de begane grond, bevat de eenvoudige hoofdingang van het pakhuis met een naastgelegen klein venster overeenkomstig die van de middenvleugel. De voordeur is vervangen door een glasdeur. De middelste travee bestaat uit een breed venster geflankeerd door smalle vensters, van elkaar gescheiden door smalle penanten. De vensters voorzien van een kalf hebben een boven- en onderraam. Het grote venster heeft glasroeden. De rechter travee bevat dubbele magazijn deuren met boven twee glas- en onder twee deurpanelen. Op de tweede bouwlaag bevinden zich de directievertrekken. Twee traveeën komen overeen met de onderliggende vensters. De derde travee bevat een groot venster van het trappenhuis. De ramen op deze bouwlaag zijn voorzien van glas-in-lood in de kleuren geel en lichtblauw met een decoratief element.

Op de begane grond zijn de glasdeuren en vensters van de gehele voorgevel voorzien van siersmeedijzeren diefijzers. De zijgevels zijn blind uitgevoerd. De achtergevel bevat halfhoge vensters met een tweeruits roedenverdeling. De vensters van de directie vertrekken hebben ook hier een zelfde glas-in-lood als die van aan de voorkant.

Het opgaande werk bestaat uit rode machinale baksteen gemetseld in kruisverband. De voorgevel staat op een basement voorzien van een hardstenen plint en afzaat. Het metselwerk wordt afgewisseld door gefrijnde gele Udelfanger zandstenen lateien, ornamentstenen, speklagen en de teerlingbekroningen bij de pilasters en muurdammen. De teerlingen hebben florale motieven. De gevel wordt afgesloten door een zandstenen tandlijst en een houten fries voorzien van een zware uitkragende kroonlijst, die boven de zijvleugels als een timpaanbekroning is uitgevoerd. De lijst wordt gedragen door gestoken gootklossen. Tussen de vensters van de tweede en de derde bouwlaag bevinden zich verspreid over de drie gebouwvleugels drie geglazuurde tegeltableaus met in bronskleurige kapitalen weergegeven op een cremekleurig fond de volgende teksten: "Verzending naar alle Werelddeelen"; "Stoffenbeurs der Tilburgsche Textielnijverheid" en de naam van de firma: "Piet Smits en Co in Wollenstoffen". In de timpanen staat in zwart geschilderde kapitalen weergegeven het jaartal Anno 1916. Het pakhuis heeft houten balklagen en vloeren.

De indeling van de directievertrekken op de tweede bouwlaag bestaat uit een wachtruimte met telefooncel, een kantoor en directiekamer. De laatste is voorzien van een eenvoudige betegelde schouw.

Waardering

Het pakhuis is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling van de bouwwerken voor de handel en nijverheid. Het heeft architectuurhistorisch belang als laat voorbeeld van de toepassing van Eclectische motieven aan een bedrijfsgebouw en vanwege de sober geritmeerde maar harmonisch opgezette gevel, die de industriële functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

weerspiegelt. Het is tevens van belang als voorbeeld van het werk van de architectencombinatie. Het heeft een grote gaafheids- en zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

Pakhuis